

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/27/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2117215223
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2117215223.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudkýň: JUDr. Martina Valentová a Mgr. Lucia Mizerová, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: G. D., nar. XX.XX.XXXX, adresa ako matka, v konaní zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, Jarmočná 3, dieťa rodičov - matky: N. D., nar. XX.XX.XXXX, adresa K. N. F., O. XX, Trnava a otca: G. R., nar. XX.XX.XXXX, t.č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov, o návrhu navrhovateľky - starej matky maloletého: L. R., nar. X.XX.XXXX, bytom T., U. XXXX/XX, o náhradnej osobnej starostlivosti, na odvolanie matky maloletého proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 16P/51/2017-120 zo dňa 23.1.2019, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku V. m e n í tak, že znie:

Týmto s a m e n í rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 33P/41/2016-35 zo dňa 22.5.2017.

II. Vo zvyšku rozsudok p o t v r d z u j e .

III. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku rozhodol nasledovne:

I. Súd zveruje maloletého G. D., nar. XX.XX.XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky L. R., nar. XX.XX.XXXX, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II. Navrhovateľka je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o zverené maloleté dieťa v rozsahu ako patrí rodičom, je oprávnená zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach. Je povinná raz ročne do 31.12. bežného roka podať správu o nakladaní s majetkom maloletých detí. Po zániku náhradnej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa je povinná najneskôr do 2 mesiacov predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku maloletého dieťaťa.

III. Matka je povinná prispievať na výživu maloletého G. D. minimálnym výživným vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozhodnutia, vždy do 15.dňa v mesiaci vopred na účet príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

IV. Otec je povinný prispievať na výživu maloletého G. D. vo výške 40,00 eur mesačne s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozhodnutia, vždy do 15.dňa v mesiaci vopred na účet príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

V. Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 33P/41/2016-35 zo dňa 22.05.2017 v časti výživného.

VI. Styk otca a matky s maloletým sa neupravuje.

VII. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

VIII. Účastníci konania sú povinní zaplatiť trovy konania štátu vo výške 502,56 eura, a to každý takto: L. R. vo výške 17,52 eura, N. D. vo výške 167,52 eura, G. R. vo výške 167,52 eura.

2. Rozhodnutie súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 2 ods. 1 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), § 44 ods. 2, 3, § 45 ods. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 a § 81 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len ZoR).

3. Súd prvej inštancie pritom vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že na základe rozsudku Okresného súdu Trnava číslo konania 33P/41/2016-35 zo dňa 22.05.2017 bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky, pričom otec maloletého vykonával trest odňatia slobody, ktorý vykonáva aj v súčasnosti až do 14.10.2021. Nakoľko sa však matka maloletého o dieťa riadne nestará, čo súdu vyplynulo z vykonaného dokazovania, nastala situácia, že je nutné zveriť maloletého do náhradnej starostlivosti inej osoby. V danom prípade je jednoznačne v záujme maloletého zverenie G. do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, ktorá je jeho príbuznou - starou mamou. Navrhovateľka maloletého dôverne pozná od jeho narodenia, sú spolu v častom kontakte, čo potvrdila aj navrhovateľka aj matka maloletého, nakoľko spolu trávajú víkendy a aj nejaký čas v týždni. Rovnako z týchto výpovedí súdu vyplynulo, že maloletý a stará matka majú medzi sebou pekný vzťah. Stará matka sa o maloletého stará, kupuje mu oblečenie, v čase keď je u nej normálne ho stravuje a pomáha so starostlivosťou matke maloletého. Biologický otec maloletého G. je momentálne vo výkone trestu odňatia slobody a súhlasí so zverením maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke, na maloletého platí pravidelne výživné v rôznej výške podľa príjmu z práce, ktorú vo výkone trestu vykonáva. Súd pri rozhodovaní vzal na vedomie skutočnosť, že matka sa snaží usporiadať si svoj život, avšak v momente rozhodnutia súdu sa jedná len o veľmi krátky časový úsek, kedy sa o syna a dcéru stará. Nejedná sa ešte ani o mesiac, pričom súd matke dal na vedomie, že starostlivosťou o maloletého sa nerozumie len poskytnúť mu výživu, oblečenie a strechu nad hlavou. Okrem uvedeného matka musí poskytnúť a zabezpečiť maloletému dieťaťu aj výchovu a postarať sa o jeho zdravý všestranný rozvoj. Z výsluchov účastníkov konania a zo záverov v znaleckom posudku mal súd za preukázané, že rodičovské kompetencie matky v uvedenom smere doposiaľ nie sú dostatočné a matka musí svojím správaním preukázať, že vie a môže žiť príkladným životom, a tento spôsob života musí mať pozitívnu tendenciu. Súd konštatoval, že zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky je len určitým pokračovaním existujúceho stavu, ktorý doposiaľ pretrváva v rodine, keď maloletý s navrhovateľkou sú v častom kontakte, maloletý sa na navrhovateľku často so svojimi potrebami obracia a očakáva odozvu. Súd teda ustálil, že táto forma náhradnej osobnej starostlivosti je v najlepšom záujme maloletého.

4. Vzhľadom na preukázané skutočnosti súd mal za to, že navrhovateľka spĺňa všetky predpoklady stanovené zákonom o rodine na to, aby jej bol maloletý G. zverený do náhradnej osobnej starostlivosti, a to tak zdravotné, osobnostné a morálne, svojím životom a životom osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Na základe uvedeného súd rozhodol vo výroku I. rozhodnutia tak, že maloletého G. zveril do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, pričom navrhovateľke zároveň vo výroku II. uložil povinnosti spojené s výkonom uvedenej starostlivosti.

5. O vyživovacej povinnosti matky súd rozhodol vo výroku III. tak, že matke uložil povinnosť platiť minimálne výživné a to 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona, na účet príslušného Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, od právoplatnosti rozhodnutia. Súd pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti matky prihliadol na skutočnosť, že matka býva v azylovom dome, je na rodičovskej dovolenke s maloletou dcérou a jej jediný príjem tvorí rodičovský príspevok a prídavky na dve deti.

6. O vyživovacej povinnosti otca maloletého súd rozhodol vo výroku IV. podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, keď uložil otcovi maloletého povinnosť prispievať na jeho výživu sumou 40,00 eur na účet príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, a to odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. Súd dospel k záveru, že výživné vo výške 40,00 eur je dostatočné, a to vzhľadom na skutočnosť, že naposledy bolo výživné upravené v roku 2017, pričom pomery na strane povinného a oprávneného z výživného sa podstatným spôsobom nezmenili. Navrhovateľka navyše neuviedla žiadne zvýšené výdavky spojené s výživou maloletého, výživné od otca a od matky pokryje všetky podstatné výdavky maloletého.

7. O trovách štátu súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 49 ods. 3 CMP tak, že každého z účastníkov konania zaviazal rovným dielom, každého v jednej tretine. Účastníkom konania bola v uznesení, ktorým bolo nariadené znalecké dokazovanie, uložená povinnosť zložiť preddavok vo výške po 150,00 eur. Preddavok zložila len navrhovateľka, otec a matka preddavky nezložili. Znalcovi za vypracovanie znaleckého posudku bolo priznané znalečné vo výške 502,56 eura. Jedna tretina z tejto sumy je 167,52 eura. Súd preto uložil matke zaplatiť trovy štátu vo výške 167,52 eura a otcovi zaplatiť trovy štátu vo výške 167,52 eura. Navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť sumu 17,52 eura, nakoľko od hodnoty jednej tretiny znalečného bol odrátaný už zaplatený preddavok vo výške 150,00 eur. O náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd v zmysle § 52 CMP.

8. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala odvolanie matka maloletého s uplatnením odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, pričom sa domáhala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Podľa odvolateľky rozhodnutie vychádza z nesprávneho skutkového stavu, nakoľko v čase rozhodovania sa matka o dieťa riadne stará a dôvody uvedené navrhovateľkou nie sú opodstatnené. Súd síce na zmenenú situáciu matky prihliadol, ale nie dostatočne, keďže vychádzal z neaktuálnych pomerov, keď matka s maloletým bývala v byte v C.. Závery procesného opatrovníka o nevytvorených podmienkach pre výchovu maloletých detí tiež neboli v rozhodnom čase aktuálne. Súd sa taktiež opieral o súhlas otca maloletého, ktorý sa však s matkou, ani maloletým nestretáva a tak nemôže mať poznatky o riadnej starostlivosti matky. Matka okrem starostlivosti s maloletým navštevuje psychológa, zúčastňuje sa akcií v materskom centre, čím sa maloletému umožňuje rozvíjanie jeho schopností a sociálnych zručností. V ďalšom odvolateľka poukázala na ust. § 35 CMP, podľa ktorého súd je povinný zistiť skutočný stav veci, čl. 5 základných zásad Zákona o rodine o povinnosti súdu zohľadniť najlepší záujem maloletého a § 30 ods. 1 podľa ktorého rodičia majú rozhodujúci úlohu pri výchove detí.

9. Otec maloletého vo svojom písomnom vyjadrení k doručenému odvolaniu matky uviedol, že odvolanie je neopodstatnené, zo znaleckého posudku jednoznačne vyplýva, že matka sa nevie postarať o syna.

10. Navrhovateľka - stará matka maloletého vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu matky uviedla, že ak matka s maloletým býva v Azylovom centre, z toho nevyplýva, že by sa ona sama zmenila. Azylové centrum má svoje pravidlá a tie musí dodržiavať, inak by prišla o strechu nad hlavou. Byť mala a sama svojím konaním oň prišla, nemá v sebe žiadnu zodpovednosť. Matka v odvolaní cituje Zákon o rodine, ktorý nerešpektuje a nenapĺňa, nedokáže zabezpečiť bezpečné prostredie pre maloletého, aby sa normálne vyvíjal. Ako to bude, keď sa ocitne s maloletým bez dozoru mimo Azylového centra? Matka nepochopila, že život musí chytiť do vlastných rúk a nikto sa o ňu a maloletého nepostará, keď to neurobí sama. Stará matka rešpektuje citové väzby na matku a sestru, nemá problém, aby sa maloletý s nimi stretával, ale pre maloletého G. je teraz veľmi potrebné, aby vyrastal v riadnej rodine, navštevoval škôlku, aby bol pripravený na základnú školskú dochádzku. Do Azylového centra chodí pre maloletého na víkendy. Maloletý matku nerešpektuje ako prirodzenú autoritu, vie, že pri mame je život bez mantinelov a pravidiel. Stačia mu dva dni u starej matky a je úplne iný chlapec. V ďalšom poukázala na to, že chodí s maloletým na vyšetrenie ORL, k zubárovi, na strihanie vlasov, k logopédovi, k čomu matka pristupuje nezodpovedne, teraz začala chodiť k psychológovi, ale je to účelové. Čo sa týka vyjadrenia otca maloletého, pozná matku samotnú a vie, že tento momentálny stav je len dočasný a matka to nevydrží. Syn jej povedal, že sa matka pred piatimi rokmi dala dobrovoľne liečiť od závislostí, ale prečo, keď nebola závislá? Stará matka robí všetko preto, aby maloletý G. žil v pokojnom prostredí a mal všetko, čo potrebuje, prispôsobuje mu celý voľný čas aj prácu. Preto žiada krajský súd o potvrdenie rozsudku okresného súdu, lebo situácia sa ťahá už dva roky. Pre maloletého jej na mestskom úrade stále držia voľné miesto v škôlke, kde môže hneď nastúpiť.

11. Procesný opatrovník maloletého vo svojom písomnom vyjadrení k doručenému odvolaniu matky uviedol, že rodina je u nich v evidencii od 10.8.2016, kedy prišiel anonymný podnet s podozrením, že matka maloletého je drogovou závislá gemblerka a zanedbáva starostlivosť o dieťa. Počas celej doby evidencie s rodinou pracovali a monitorovali ju. V decembri 2018 riešili na úrade situáciu, keď matke bola vypovedaná zmluva v byte k 31.12.2018 a matka nemala kam s deťmi ísť. Najskôr matka s nimi nespocovala a až keď hrozilo odňatie detí, matka sa spolu s deťmi nasťahovala do Azylového domu v F.. Pracovníčky Azylového domu uvádzajú, že matka sa o deti stará, ale potrebuje nad sebou dohľad a uvádza im, že tam nezostane dlho. Vzhľadom na to, že matka nemá preukázané alternatívne

dlhodobé bývanie, ktoré by zabezpečilo deťom vhodné podmienky a v minulosti s nimi nespocovala, pridávajú sa doterajších tvrdení a žiadajú, aby maloletý bol zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky do času, dokiaľ sa matka osvedčí z dlhodobšieho hľadiska, že je schopná sa stabilizovať, zmeniť svoje negatívne životné návyky. Nič nebráni tomu, aby jej maloletý bol potom zverený. Závery opatrovníka sa opierajú aj o znalecký posudok.

12. K doručenému vyjadreniu starej matky k odvolaniu podala písomné vyjadrenie matka maloletého, v ktorom uviedla, že nie je pravdou, že by svojím konaním prišla o strechu nad hlavou, nevládala už zo svojho príjmu platiť nájom. Nie je ani pravda, že všetko podriaďuje svojim potrebám, takisto už rieši s otcom dcéry bývanie natrvalo. G. keď má ísť ku starej mame, musia mu niečo sľúbiť, alebo kúpiť, inak nechce s nimi ísť. S maloletým je objednaná ku klinickej psychologičke. Maloletému sa niekedy nechce popoludní spať. Každý deň sú vonku na ihriskách, chodia do herne materského centra, kde sa učí hrať s rovesníkmi ako v škôlke a ona je s nimi ako dozor neustále. Neustálym ohováraním a klamstvami zo strany starej matky je ubližované hlavne malému. Matka je už unavená z neustáleho obhajovania a ak by nešlo o jej syna, tak to už vzdá. U lekára na ORL boli. Stará matka sa vždy iniciatívne ponúka, že ona maloletého ostrihá, alebo s ním pôjde k doktorovi, a následne tieto fakty použije proti matke. Čo sa týka neustáleho osočovania zo závislosti a podobne, bude rada, ak súd nariadi krvné testy. Malý G. má možnosť rozhodnúť sa, a nie je pravda, že by mu všetko dovolila. Vychováva deti najlepšie ako vie a venuje im 24 hodín denne, čo viac ešte má urobiť? Žiada preto súd o prešetrenie všetkých nezmyselných obvinení voči nej zo strany navrhovateľky a opätovné súdne pojednávanie.

13. Matka maloletého predložila tiež písomné vyjadrenie k vyjadreniu procesného opatrovníka. Opätovne uviedla, že je ochotná sa podrobiť krvným testom, nie je možné človeka súdiť na základe anonymného udania. Keďže od 1.1.2019 vyšiel zákon, ktorý jej nedovoľuje ani vojsť do ktorejkoľvek herne, lebo poberá rodičovský príspevok, gemblerstvo je vylúčené. Nie je pravdou, že by odmietla spolupracovať s ÚPSVaR, odmietla iba zverenie maloletého do dočasnej náhradnej starostlivosti, ubytovanie si aktívne hľadala, nakoniec zvolila Azylový dom v F.. To, že necháva deti pod dozorom iných matiek a odíde, nie je pravda. Keď ide vyvešať prádlo, alebo na cigaretu, to ešte neznamená, že odchádza, je v tej istej budove, ale pred vchodom. Nikam preč neodchádza, ani ju nemusí nikto hľadať. Všetky tvrdenia zo strany kurately sú od začiatku voči nej zaujaté. Má dve deti, ani jedno nie je zanedbané a obe miluje, urobila by čokoľvek, aby boli s ňou. Nerozumie prečo sa ÚPSVaR snaží rozdeliť súrodencov, ktorí majú milujúcu matku, namiesto toho, aby jej zo vzniknutej situácie skúsili pomôcť.

14. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka podľa obsahu použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP v spojení s § 62 ods. 1 zák. č. 162/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku - ďalej len CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je s výnimkou výroku V. vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v týchto častiach (§ 387 ods. 1 a 2 CSP), avšak vo výroku V. bolo nevyhnutné rozsudok zmeniť (§ 388 CSP).

15. Podľa § 65 CMP odvolací súd v danej veci, v ktorej možno začať konanie aj bez návrhu, nie je viazaný rozsahom odvolania, podľa nasledujúceho § 66 nie je viazaný ani odvolacími dôvodmi, čo znamená, že odvolaciemu prieskumu podlieha celé rozhodnutie súdu prvej inštancie, aj keby nebolo odvolaním napadnuté vo všetkých výrokoch a to bez ohľadu na to, aké odvolacie dôvody odvolateľ uplatnil. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, tak bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol o návrhu navrhovateľky o zverení maloletého do jej náhradnej osobnej starostlivosti a súvisiacich právach a povinnostiach účastníkov vo všetkých výrokoch správne, v súlade so zákonom a zisteným skutočným stavom veci.

16. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o preukázané skutočnosti právne rozhodné pre rozhodnutie o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právne závery vo veci, pričom sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na výstižné, správne, presvedčivé a v relevantnom vyčerpávajúce odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže dať preto za pravdu odvolateľke. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnia už iba nasledovné:

17. Náhradná starostlivosť v zmysle § 44 až § 45 ZoR má nahrádzať osobnú starostlivosť (nie výchovu) rodičov o maloleté dieťa v prípade, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Znakmi náhradnej starostlivosti sú jej: a) nevyhnutnosť - možno ju nariadiť len vtedy, ak rodičia osobnú starostlivosť nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Náhradnú starostlivosť teda môže súd nariadiť až vtedy, keď ohrozenie riadnej výchovy dieťaťa nekvalitou jeho života preváži nad jeho záujmom podporovať biologické väzby a rodinný život; b) dočasnosť - zverenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti je len dočasné opatrenie, ktoré súd zruší, akonáhle odpadnú prekážky pre obnovenie spoločného života detí s rodičmi. Neschopnosť alebo neochota rodičov zabezpečiť osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa potom môže spočívať v objektívnych alebo subjektívnych okolnostiach, napr. ak rodičia starostlivosť o dieťa zanedbávajú, čo sa vyznačuje nedostatkom ich starostlivosti, spôsobujúcim závažné ohrozenie vývoja dieťaťa alebo nebezpečenstva pre dieťa, zlyhanie pri zabezpečení telesných potrieb dieťaťa - výživy, ošatenia, ubytovania, zdravotnej starostlivosti, citové zanedbávanie - nezabezpečenie citových potrieb dieťaťa a pod. Každé zverenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti, predstavuje faktický zásah do výkonu rodičovských práv.

18. Jednou z foriem náhradnej starostlivosti, je náhradná osobná starostlivosť inej fyzickej osoby ako rodiča. Základnou podmienkou pre zverenie mal. dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je potreba chrániť záujem maloletého dieťaťa a subsidiárne v zmysle § 44 Zákona o rodine sú týmito podmienkami aj skutočnosť, že rodičia nezabezpečujú, alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Naplnené musia byť vždy všetky uvedené predpoklady pre odňatie dieťaťa zo starostlivosti jeho rodičov. V prípade posudzovania splnenia podmienok pre nariadenie náhradnej osobnej starostlivosti berie teda súd do úvahy dve skutočnosti - záujem maloletého dieťaťa a to, či sa žiadny rodič naozaj nemôže alebo nechce o svoje dieťa starať. Právnym následkom nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti je, že sa rodičia nemôžu o svoje dieťa osobne starať a túto starostlivosť zabezpečuje osoba, ktorej bolo dieťa rozhodnutím zverené, avšak len do času, kým si rodič na svojej strane nevytvorí alebo neobnoví podmienky pre prevzatie osobnej starostlivosti o dieťa. Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa totiž majú vždy v prvom rade jeho rodičia. Obsahom ich práva „vychovávať“ dieťa je v prvom rade právo (a povinnosť) chrániť záujem dieťa, tiež riadiť a usmerňovať jeho konanie a vykonávať nad ním dohľad, právo mať dieťa u seba, resp. určiť miesto jeho pobytu a právo osobne sa o neho starať. Kým rodič má právo výchovy dieťaťa, osoba, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej starostlivosti, má iba právo (a povinnosť) osobnej starostlivosti o dieťa, čo je užší pojem ako výchova.

19. V danom prípade bolo nesporne preukázané, že otec maloletému G. nemôže poskytovať osobnú starostlivosť a výchovu, keďže sa dlhodobo nachádza vo výkone trestu odňatia slobody. Jediným rodičom, ktorý môže dieťaťu poskytovať starostlivosť tak je matka, ktorej schopnosť poskytnúť dieťaťu riadnu starostlivosť bola spochybnovaná. Súd prvej inštancie na komplexné zistenie rozhodujúcich okolností najmä na zodpovedanie otázky, či výchovné prostredie u matky negatívne vplýva na vývoj maloletého a zároveň, či navrhovateľka má predpoklady pre zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa, správne pribral do konania odborníka z oblasti klinickej psychológie detí a dospelých, pričom znalkyňa PhDr. Marta Halašová, PhD. vykonala vyšetrenie maloletého, matky i navrhovateľky a dospela k jednoznačnému záveru, že matka maloletého aktuálne nezvláda výchovu maloletého tak, aby nebol ohrozený jeho zdravý osobnostný vývoj, má k dieťaťu skôr neúčastný vzťah, na jeho potreby a požiadavky reaguje mdlou, spomalene, neusmerňuje ho, nemotivuje, nestimuluje, čo sa odráža aj na maloletom G., ktorého vývin je celkovo oneskorený a nerovnomerný. Jeho vývin zaostáva v emocionálnej a sociálnej zložke a rečová zložka zaostáva výrazne. Na druhej strane podľa zistení znalkyne, maloletý G. sa cíti v prítomnosti navrhovateľky - starej matky dobre, bezpečne a isto, pričom stará matka má vhodné osobnostné a výchovné predpoklady pre výchovu dieťaťa, hoci v jej osobnostnej štruktúre boli zistené aj výchovné riziká. V závere znalkyňa uviedla, že komplex zistení nasvedčuje tomu, že by

aktuálne maloletý nemal zostať v osobnej starostlivosti matky, skôr by mal byť zverený do náhradnej osobnej starostlivosti s tým, že by matka mala byť v častom aj každodennom kontakte s dieťaťom.

20. Odvolací súd zhodne s prvoinštančným je toho názoru, že popísané závažné zistenia znalca o negatívnom trende vývoja maloletého v už predškolskom veku v starostlivosti matky a to bez ohľadu na to, aké materiálne podmienky má matka aktuálne vytvorené pre starostlivosť o dieťa, vedú k jednoznačnej potrebe, aby aktuálne v záujme mal. bol G. zverený do osobnej starostlivosti inej osoby ako matky. Otec pritom neprichádza do úvahy vzhľadom na to, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody. Stará matka (navrhovateľka), ktorá o starostlivosť o dieťa prejavuje dlhodobu vážny záujem, ako bolo v konaní zistené má vytvorené jednak materiálne podmienky, ako aj osobnostné predpoklady pre výchovu dieťaťa. Vzhľadom na doterajší pozitívny vzťah matky a syna je pritom veľmi potrebné, aby sa matka s maloletým stretávala čo najčastejšie, pokiaľ jej to okolnosti umožnia, aj denne, pričom stará matka sa vyslovila, že v styku matky s maloletým v rámci režimu dieťaťa brániť nebude. Nebolo preto vhodným, aby súd upravoval styk matky, ale aj otca s maloletým striktné, bolo vhodným tento styk ponechať na účastníkoch.

21. Pokiaľ ide o výšku výživného matky a otca k maloletému, túto žiaden z účastníkov nenamietal, pričom odvolací súd zistil, že bola určená správne v súlade súdom prvej inštancie aplikovanými ustanoveniami Zákona o rodine o výživnom a aj so zisteným skutkovým stavom. Súd prvej inštancie tiež správne rozhodol o trovách štátu, ako aj o náhrade trov konania účastníkov.

22. S poukazom na vyššie uvedené, vzhľadom na markantné zaostávanie vývinu maloletého v predškolskom veku, bolo naliehavo potrebné, aby sa dočasne zmenilo výchovné prostredie maloletého, sledujúc pritom najlepší záujem dieťaťa. V konaní bolo totiž preukázané, že otec maloletého vzhľadom na svoj pobyt vo výkone trestu odňatia slobody aktuálne nemôže a matka mal. vzhľadom na svoje osobnostné predpoklady nedokáže - nevie maloletému zabezpečiť riadnu osobnú starostlivosť a výchovu, čo sa už prejavuje vo výraznom zaostávaní maloletého vo vývine. Vážne ohrozený riadny zdravý vývin dieťaťa, v danom prípade už prevažuje nad záujmom maloletého podporovať jeho biologické väzby a rodinný život. Pretože už došlo k závažnému ohrozeniu vývoja dieťaťa, je nevyhnutné chrániť jeho najlepší záujem tým, že dieťa bude dočasne odňaté z výchovy matky a zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky.

23. Súd prvej inštancie pochybil iba v tom, že vo výroku V. preskúmaného rozsudku uviedol, že týmto rozsudkom sa mení predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Trnava výlučne v časti výživného, napriek tomu, že rozsudkom prvoinštančného súdu došlo k zmene označeného rozsudku nielen v časti výživného, ale komplexne aj v časti osobnej starostlivosti o dieťa, aj v časti výživného, aj v časti styku rodičov s maloletým.

24. Odvolací súd potom s poukazom na uvedenú argumentáciu, v časti výroku V. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ust. § 388 zmenil tak, že dochádza k zmene predchádzajúceho rozsudku v celom jeho rozsahu. Vo zvyšnej časti, teda vo výrokoch I. až IV. a VI. až VIII. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vo výrokoch vecne správny, s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

25. O náhrade trov tohto odvolacieho konania bolo rozhodnuté v zmysle § 52 a § 58 CMP s použitím § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov ani návrh na náhradu trov konania v zmysle § 57 CMP nepodal.

26. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).